

Schriftlezing: Exodus 23:20-26; Maleachi 2:17 – 3:24

Tekst: Maleachi 3:1

Blije - Holwert

Ps. 73:1,9 (aanvangslied)
Ps. 130:1,2 (na wet)
Ps. 130:3,4 (na formulier)
Ps. 34:3,8 (na schriftlezing)
Lb. 126:1,2,3 (na preek)
Gez. 79:1,2,6 (slotzang)

Baflo

Ps. 28:1,4,5 (vs. 4, gr. 5-7)
Ps. 130:3,4
Ps. 34:3
Lb. 126:1,2,3
Gez. 79:1,2,3,4
Gez. 79:5,6

Gehouden te: Blije - Holwert, 04-12-11 (9.30 u.)
Baflo, 04-12-11 (14.30 u.)

Thema: Let op! Hij komt, de Heer die Gods Engel is.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters,

1. Uitkijken en verwachten

Grote gebeurtenissen werpen altijd hun schaduw vooruit. Een naderend feest bijvoorbeeld spitst de verwachting en stimuleert de nodige voorbereiding. Hoe maak je je klaar voor het grote feest? Denk aan het Sinterklaasfeest. Of aan het komende kerstfeest. Je verjaardag of je trouwerij over enige tijd. Wie nodig je uit? Waar ga je op trakteren? Wat voor kleren trek ik aan? Zulke dingen, daar moet je over nadenken.

Je leeft er naar toe, want je moet zorgen dat je klaar bent, als het grote moment daar is. Dat geldt nog meer voor de komst van de Heer.

"Hoe zal ik U ontvangen.

hoe wilt gij zijn ontmoet?" (Gez. 78:1)

Ook de viering van het avondmaal vraagt van de gemeente een goede voorbereiding. Hoe ga je het avondmaal vieren? Hoe sta je erin? Hoe wil je daar je Heer ontmoeten en je broeders en zusters aan die ene tafel?

We hopen als gemeente volgende week zondag het avondmaal te vieren. Dat is op de derde adventszondag. Naar de bedoeling van de Heer Jezus zelf is de avondmaalsviering een stimulans in de verwachting van zijn komst.

"Christus heeft ons geboden, het avondmaal te vieren totdat Hij komt."

Dat horen we in de avondmaalsformulieren. En we zeggen tegen elkaar:

"Wij zien met groot verlangen uit naar zijn verschijning in heerlijkheid, naar de bruiloft van het Lam, als Hij de wijn met ons nieuw zal drinken in het Koninkrijk van zijn Vader."

Dat is adventsverwachting van het zuiverste water. En dit reikt veel verder dan het naderende kerstfeest.

Adventstijd, zo noemen we de weken voor Kerst. En we gedenken de Heer die gekomen is en die komt; die de komende is.

"Let op!" zegt de God de HEER tegen zijn volk. "Verwacht zijn komst. Maar weet ook heel goed wat je verlangt, als je graag wilt dat de Heer komt." Heb dus geen verkeerde verwachting. God zegt dat ook om teleurstelling te voorkomen.

Deze boodschap heeft God via de profeet Maleachi voor zijn volk van alle tijden. Zijn volk in verwachting van de eerste komst van de Messias en zijn volk in verwachting van de tweede komst van de Messias, Jezus Christus, de Zoon van God en de Heer van hemel en aarde.

Ik vat de boodschap van de tekst zo samen in het thema van de preek:

Let op! Hij komt, de Heer die Gods Engel is.

2. Bijzondere boodschapper

Maleachi's tijd is een echte adventstijd. Alleen denken we dan niet in weken voor het kerstfeest. Maar we moeten denken in eeuwen voor de geboorte van Christus. Het is in grote lijnen de tijd van Ezra en Nehemia. Dan zit je een kleine eeuw na de terugkeer uit de ballingschap en ruim vierhonderd jaar voor de geboorte van Christus.

We zitten hier echt aan het eind van de periode van Gods openbaring in het Oude Testament. Het duurt niet lang meer of de profeten vallen stil in de aanloop naar de komst van de Heer, de beloofde Messias.

Het is de laatste bladzijde van ons Oude Testament.

Tussen haakjes: De Joodse Bijbel, Tanach, heeft 2 Kronieken 36 op de laatste bladzijde staan, de laatste kolom van de boekrollen. Dat gaat over het besluit van koning Cyrus, die de Joodse ballingen verlof geeft om weer terug te gaan naar het beloofde land. Ook een toekomst gericht gedeelte dus.

Het volk van God is al weer een eeuw terug in het beloofde land. Maar ze hebben het moeilijk in die tijd. Er is sprake van tegenwerking. Maar ook van verslapping en van een zekere moedeloosheid. "Er gebeurt zo weinig. Het schiet allemaal niet echt op." Zo beleven de mensen het.

Toch is de gelovige gemeente van de Heer duidelijk in verwachting. Juist daarom wellicht. Men kijkt uit naar de Messias. Men verlangt naar de komst van de Heer. De Heer merkt dat op. De profeet heeft het over:

"...de Heer naar wie jullie uitzien, de engel van het verbond naar wie jullie verlangen."

Dat is heel mooi natuurlijk. En de HEER kapt dat ook niet af.

Maar in dat verlangen van Gods volk naar de komst van de Heer ging toch iets mis. Zij verlangen naar de komst van de Heer. Maar God doet niets in hun beleving. Hij laat niets van zich horen.

Ja, vinden ze: God staat aan de kant van wie kwaad doen. Daar lijkt Hij plezier in te hebben. En de goeden moeten er onder lijden. Men denkt en zegt – en God hoort het wel:

"Iedereen die kwaad doet, doet wat goed is in de ogen van de HEER, zulke mensen bevallen hem.' Of: 'Waar is nu de God die rechtspreekt?'" (Mal. 2:17)

Dat zijn herkenbare en begrijpelijke vragen van mensen, die dat voortdurend met tegenslag en tegenwerking te maken hebben. Een volk dat zijn zelfstandigheid nog steeds kwijt is en dat daar teleurgesteld en neerslachtig van wordt.

Het zijn herkenbare vragen ook bij de gelovigen van vandaag. Toch?

Men is redelijk teleurgesteld in God. Men vindt eigenlijk dat God niets doet. De HEER staat voor hen als het ware op non-actief. Het ervaren van God en zijn betrokkenheid is voor hen op een dood punt gekomen. Een heel herkenbaar probleem voor postmoderne christenen. Het ontbreekt ook ons vaak aan geloofservaring en geloofsbeleving.

Waar is God tegenwoordig? We merken maar zo weinig van Hem en zeker niet in positieve zin. En vervolgens gaan we vreselijk hard op zoek naar dat gevoel, die ervaring, die geloofskick misschien wel.

Maar al dat gepraat en gediscussieer maakt de Heer moe. De profeet moet namens de Heer tegen de mensen zeggen:

"Met jullie gepraat vallen jullie de HEER lastig, en dan vragen jullie: 'Hoezo vallen wij hem lastig?...'"

Altijd weer die dialogen, die tegenwerpingen, die vragen aan Gods adres. God wordt er – menselijkerwijs gesproken – moe van.

Maar toch reageert de HEER er op. En hoe! Hij ontzenuwt het gepraat van de gelovigen, al die verdachtmakingen en verkeerde verwachtingen. De HEER een God op non-actief? Is Hij niet betrokken bij zijn volk? Doet Hij niks?

"Let op, ik zal mijn bode zenden; hij zal de weg voor mij effenen."

"Mensen, zet je oren open; geef je ogen goed de kost. Let op, Ik ben er wel. Ik ben actief met jullie bezig. Kijk maar, Ik zend mijn Engel, die voor mijn aangezicht de weg zal aanleggen." De weg van God toe naar zijn volk.

"Zie, ... Let op..." Daarin zit een element van verrassing. God komt met een verrassende actie. Hij stuurt zijn eigen Engel. Dat is de Engel van de HEER. Hij komt de rijksweg van God aanleggen.

Die bode van de HEER, dat is hier niet Johannes de Doper, die de heraut van Jezus is, die voor het Lam van God uitgaat en Hem aanwijst. Dat wordt vaak gedacht. Heel begrijpelijk. Johannes is de Elia, die in het slot van Maleachi 3 wordt aangekondigd. Maar God kondigt de nieuwe komst van zijn bijzondere Boodschapper aan, de Engel van de HEER.

Het is dezelfde Engel van de HEER, die God met Israël mee zond op de weg door de woestijn naar het beloofde land. We lezen van die Engel van God in Exodus 23:

"Ik stuur een engel voor jullie uit om je op je tocht te beschermen en je naar de plaats te brengen die ik voor jullie bestemd heb." (Ex. 23:20)

Dat is niet een gewone engel, een van de vele knechten van God. Dat blijkt wel. Want God bindt Israël op het hart naar Hem te luisteren. Bij volgehouden ongehoorzaamheid, zal Hij uw overtredingen niet vergeven, *"want hij handelt in mijn naam."* (Ex. 23:21)

Die engel van de HEER gaat voor Israël uit naar het beloofde land. Hij baant de weg. Hij bewaart Israël op de weg naar het land van de belofte.

Deze Engel van de HEER is de Zoon van God. Hij is onderscheiden van God: Engel van de HEER. Tegelijk is Hij zelf God. Hij heeft de macht en de bevoegdheid om zonden al dan niet te vergeven.

Hij is de Heer, die komt en die de mensen in Maleachi's dagen zoeken. In onze tekst noemt God Hem ook de *'Engel van het verbond'*. Die naam krijgt ook zin tegen de achtergrond van Exodus 23. God sluit zijn verbond met Israël en zendt zijn Engel mee op de reis. Hij draagt dat verbond. Hij voert het uit en staat er garant voor. Aan Hem behoort dat verbond toe. Want God geeft Hem aan Israël en Hij geeft zijn volk aan Hem als eigendom.

Gods Engel bracht Israël thuis in het beloofde land. Maar Gods volk loopt in dat land voortdurend en compleet vast door hun zonde. Dat bleek heel duidelijk, toen God hen wegstuurde naar Babel, de ballingschap in.

Dat blijkt na de ballingschap opnieuw. De profetieën van Maleachi leggen daarvan getuigenis af. Het gaat voortdurend weer mis. De verkeersweg tussen God en Israël is voortdurend opgebroken door de zonde. Er liggen enorme obstakels en blokkades. Er is voor het volk geen doorkomen aan. Compleet afgesloten is de weg. Het enige dat rest is het oordeel van God. Dat oordeel van God over de zonde van zijn volk en van de mensen komt eraan. Het is onontkoombaar.

3. Aanleg van de Rijksweg

Hoe moet het nu? Hoe kan Gods volk in vredesnaam verder?

"Let op, ik zal mijn bode zenden; hij zal de weg voor mij effenen," zegt de HEER. Ik stuur mijn Engel om de Rijksweg van Mij naar jullie toe aan te leggen. Hij zal het mogelijk maken dat er weer verkeer is tussen Mij en u. Van Mij naar u, en dan ook van u naar Mij.

Op Gods Rijksweg is het immers geen eenrichtingsverkeer. Gods Engel legt de rijksweg aan voor mijn aangezicht, zegt de HEER. Maar ook voor uw aangezicht, zoals Marcus deze woorden aanhaalt in h. 1:2: *"Let op, ik zend mijn bode voor je uit, hij zal een weg voor je banen."* Het gaat om de aanleg van Gods Rijksweg vice versa. De HEER doet bij monde van Maleachi een verrassende belofte. Hij zal zijn Engel opnieuw laten optreden. Dezelfde, die Israël naar Kanaän bracht. God kondigt de komst van de Gezalfde aan, de komst van Hem die Heer is, de Zoon van God. Adventsboodschap bij uitstek.

Gods volk meent, dat God niet oplet, niet alert is en niet ingrijpt. Dat is een ernstige misvatting. God is verrassend actief tot heil van zijn volk. De opgebroken weg wordt hersteld en opnieuw aangelegd door niemand minder dan de Engel van de HEER zelf. *"Komen zal hij – zegt de HEER van de hemelse machten."* Hij komt het zondige volk weer in verbinding brengen met de heilige God.

Die boodschap geeft de HEER ons ook. Ons, christenen in de 21^e eeuw. Wij weten, dat Christus gekomen is en de weg naar Gods troon heeft gebaad voor ons. Zodat wij op de Rijksweg mogen gaan.

Langs die weg staan de hectometerpaaltjes van het evangelie en de zondagse kerkdiensten. En op gezette tijden vinden we er de pleisterplaatsen van het avondmaal. Om ons geloof te versterken en onze verwachting van Christus' komst te voeden. "... totdat Hij komt ..."

4. Komen zal Hij

"Komen zal hij – zegt de HEER van de hemelse machten."

Dat is een verrassende en stellige belofte van de Heer aan zijn volk, dat twijfelt aan Gods activiteit en macht om in te grijpen. Het geeft ook grote nadruk aan Gods spreken.

"Komen zal hij." Dat laat God niet uitblijven. En met deze woorden zet de Heer de verwachting van zijn volk weer op scherp. En Hij wil hen in de goede houding zetten tegenover Hem en zijn Engel, die Hij zenden zal.

Trouwens – even tussendoor – hoe staat het met uw verwachting van de komst van de Heer? Met ons verlangen naar Hem die de 'Engel van het verbond' wordt genoemd? Begeren wij zijn komst, zoals onze broeders en zusters in Maleachi's tijd dat dezen?

Onze komende avondmaalsviering bedoelt in elk geval die verwachting en dat verlangen te stimuleren. Ik zei het al eerder in deze preek.

Zo'n levend verlangen naar de komst van de Heer is heel goed. Een kenmerk zelfs van een levend geloof. Maar het is best moeilijk, als je nog zoveel leuke dingen wilt doen. Daar hadden we het deze week nog over op een van de catechisatiegroepen. Toen ging het over de eindtijd en de verwachting van de wederkomst.

Toch...

Ik wil u niet ontmoedigen. Maleachi ook niet; de HEER nog veel minder. Maar het woord van de Heer zegt: "Weet wel wat je verlangt, als je graag wilt dat de Heer komt."

Want de Heer komt plotseling en Hij komt het eerst naar zijn tempel. Hij komt als Redder én als Rechter; als Leeuw uit de stam Juda én als Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt. (Zie Opb. 5)

"Opeens zal hij naar zijn tempel komen, de Heer naar wie jullie uitzien, de engel van het verbond naar wie jullie verlangen. Komen zal hij – zegt de HEER van de hemelse machten."

De HEER zegt tegen zijn volk als het ware: "Weet wel wie je verwacht en wat je van mijn Engel verwachten mag? Sta op scherp! Want plotseling zal de Heer, die jullie zoeken, tot zijn tempel komen. Onverhoeds komt Hij. Hij staat zomaar voor jullie in zijn tempel."

"Neem zijn komst niet te gemakkelijk op," zegt God. En Hij vraagt: "Wie zal die dag kunnen doorstaan? Wie zal overeind blijven wanneer hij verschijnt?" (Mal. 3:2)

Het verwachte antwoord op die vragen is: Niemand. Niemand kan zijn komst verdragen. Niemand kan voor Hem staande blijven als Hij verschijnt.

Want Gods Engel komt onverwacht zuiverend.

5. Zuiveringsactie

God tekent het werk van de Engel van het verbond dan uit in vers 2-4 van Maleachi 3. Hij is als het vuur van de edelsmid en als het loog van de wolwasser. Het vuur van de edelsmid brandt de onzuivere elementen in het erts weg, zodat er zuiver goud of zilver overblijft. De loog is de zeep of het bleekmiddel in de oosterse wasserijen. Daarmee wordt het vuil uit de kleren en de kleden weggehaald. Zodat er zuiver witte stof overblijft.

Dat komt Gods Engel doen: de tempel en de eredienst louteren, zuiveren. Hij zal de zonen van Levi reinigen. Heel de priesterdienst dus. Want de eredienst moet weer zuiver en heilig worden. Gods Engel komt maken dat de HEER weer vreugde heeft in de offers van Juda en Jeruzalem.

Daarvoor moeten de onzuiverheden, de zonden van Gods volk worden weggebrand en weg gebleekt. Gods Engel komt een zuiveringsactie voltrekken bij Gods volk om zo het volk voor God te sparen.

Want alleen zo kan Gods volk zijn doel bereiken. De zonde moet weg tussen Israël en God. De onreinheid moet compleet worden weggezuiverd. Want anders is er geen verkeer mogelijk tussen de HEER en ons. Dan blijft de Rijksweg geblokkeerd. Ja, dan is er helemaal geen weg tussen God en ons.

De Heer van de hemel zelf, Gods eigen Engel, komt om zijn volk te zuiveren en hen zo klaar maken voor de ontmoeting met Jahwe zelf.

God zendt zijn Zoon om onder te gaan in de brand van zijn toorn. En in die brand, die Christus treft en Hem verteert, gaan onze zonden en ongerechtigheden in vlammen op. Wordt Gods volk bevrijd van schuld en zonde. Om een heilig volk te zijn en aan God aangename offers te brengen, offers van dankbaarheid.

Wanneer de Engel van het verbond zijn zuiveringsactie klaar heeft, dan komt Jahwe, de Almachtige HEER, zelf, als een snelle aanklager tegen de goddelozen, de tovenaars, de echtbrekers etc. Al die mensen die met God niet rekenen en Hem niet vrezen. Hij zal als hemelse rechter dan een lik-op-stukbeleid voeren tegen deze zondaars bij volharding. Hij zal hemels snelrecht toepassen op hen. Hij zal ten gerichte naderen zonder dralen. Het oordeel van de HEER is aanstaande. De definitieve scheiding voltrekt zich dan tussen hen die de HEER vrezen en hen die dat niet doen.

De Engel van de HEER komt Gods Rijksweg aanleggen, opruimen en effenen. De weg van God naar zijn volk toe. De Rijksweg van het hemelrijk, geasfalteerd met het bloed van Jezus Christus.

Langs die weg gaat de Heer Gods gelouterde volk brengen naar de eindbestemming: het Koninkrijk van God. De bestemming had God al in het oog in Exodus 23. Hij zond zijn Engel om zijn volk op de weg daarheen te bewaren.

En nu de weg in Kanaän blijkt dood te lopen, nu zendt God op zijn tijd en plotseling zijn Engel weer. Die dicht de kloof van de zonde. Hij maakt een nieuw begin met zijn volk en tempel. En Hij gaat al de zijnen brengen naar Gods doel: het hemelrijk. Jezus Christus, de Zoon van God, de Engel van de HEER in eigen persoon. Hij heeft de woorden van God.

Hem verwachten wij, naar Gods beloften. Hij komt zeker. *"Komen zal hij – zegt de HEER van de hemelse machten."*

Dat woord blijft staan ook voor ons vandaag. Als een belofte. Als een signaal op Gods Rijksweg.

Advent: de Heer Jezus Christus komt.

Amen.